

Fakta skog

Skogssektorns anpassning till EU:s taxonomiförordning

Hållbara investeringar och företagens klimatpåverkan

Ellinor Grele och Camilla Widmark

Klimatförändringen prioriteras högt av EU som tagit fram flera strategier och åtgärds paket för att begränsa klimatförändringen och uppnå klimatneutralitet till 2050.

Som en del av åtgärds paketet "EU:s gröna giv" trädde EU:s taxonomiförordning i kraft 2020 som ett klassificeringssystem för att hjälpa investerare att avgöra vilka verksamheter som är miljömässigt hållbara och öka investeringar i dessa.

Det finns en stor variation inom skogssektorn när det gäller arbetet med EU:s taxonomiförordning, hur det tolkas och implementeras i företags hållbarhetsredovisning.

EU:s taxonomiförordning behöver fortsätta utvecklas för att fungera för verksamheter inom skogssektorn, särskilt för att inkludera skogliga produkter.

Bakgrund

Skogen har en central roll i utvecklingen mot en biobaserad ekonomi, både på nationell och EU-nivå. Skogen förväntas ersätta såväl fossilt material som att binda koldioxid och på så sätt bidra till att minska klimatförändringarna. För att få stora verksamheter att bidra till EU:s klimatmål har EU infört en taxonomiförordning, som syftar till att identifiera och jämföra miljömässigt hållbara investeringar genom ett gemensamt klassificeringssystem. En av verksamheterna som omfattas av EU:s taxonomiförordning är skogsbruk. Den svenska skogssektorn behöver nu förhålla och anpassa sig till denna förordning trots att det riktas kritik mot ramverket. Hur skogsföretag hanterar EU:s taxonomiförordning varierar stort. För att förordning ska fungera i svenskt skogsbruk anser skogssektorn att ramverket behöver utvecklas. Här beskrivs hur några av de svenska skogsföretagen ser på EU:s taxonomiförordning och vilka problem som identifierats i och med införandet av den.

Hållbara investeringar som en väg mot klimatneutralitet

De globala utsläppen av växthusgaser och effekten av klimatförändringen ökar, något som är högt prioriterat på nationell och internationell nivå. EU-kommissionen har tagit fram flera strategier och åtgärds paket för att begränsa effekterna av klimatförändringen. Målet är att uppnå klimatneutralitet till 2050. Ett av åtgärds paketen är EU:s gröna giv som trädde i kraft 2019 där syftet är att bidra till hållbar samhällsutveckling, skapa förutsättningar för en mer modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi.

I takt med en förändrad EU-politik finns allt fler krav och förväntningar på företag, särskilt större företag. Som en del av EU:s gröna giv infördes taxonomiförordningen 2020. Tanken med EU:s taxonomiförordning är att klassificera företag utifrån miljömässigt hållbara aspekter för att hjälpa investerare att investera i hållbara projekt och/eller verksamheter. På så vis förväntas det finansiella och ekonomiska flödet

riktas mot hållbarhet och hållbara investeringar, vilket bidrar till att uppnå målet om klimatneutralitet i EU:s gröna giv.

Kriterierna för miljömässigt hållbara verksamheter

För att kunna avgöra vad som menas med en miljömässigt hållbar verksamhet innehåller EU:s taxonomiförordning fyra kriterier som företag behöver uppfylla för att anses vara miljömässigt hållbara:

1. Bidra väsentligt till ett eller flera av EU-taxonomiförordningens sex miljömål.
2. Inte orsaka betydande skada för något av EU-taxonomiförordningens sex miljömål.
3. Utförandet ska överensstämma med minimiskyddsåtgärder¹.
4. Det ska överensstämma med tekniska granskningskriterier (se längre fram).

EU:s taxonomiförordning har sex miljömål som är kopplade till de miljömässiga kriterierna ovan:

1. Begränsning av klimatförändringar.
2. Anpassning till klimatförändringar.
3. Hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser.
4. Omställning till en cirkulär ekonomi.
5. Förebyggande och bekämpning av föroreningar.
6. Skydd och återställande av biologisk mångfald och ekosystem.

EU-taxonomiförordningens klimatdelegerade akt

EU:s taxonomiförordning kompletteras med så kallade delegerade akter där mål och tekniska granskningskriterier för utvalda verksamheter specificeras. År 2021 infördes den första - klimatdelegerade akten - som tydliggör vilka ekonomiska verksamheter som bidrar mest till att uppfylla EU-taxonomiförordningens miljömål:

1. Skogsbruk
2. Miljöskydds- och återställandeverksamhet
3. Tillverkning
4. Energi
5. Vattenförsörjning, avloppsrening, avfallshantering och sanering
6. Transport
7. Bygg- och fastighetsverksamhet
8. Information och kommunikation
9. Högspecialiserad, vetenskaplig och teknisk verksamhet.

Detta innebär att skogsbruket behöver anpassa sig till ramverket för att klassificeras som en miljömässigt hållbar verksamhet enligt kriterier för miljömässigt hållbara verksamheter. Det rör exempelvis beskogning (plantering av skog på mark som inte varit skogsmark tidigare), återställande av skogar, skogsförvaltning och bevarande av skogar.

De två första miljömålen i EU:s taxonomiförordning: begränsning av klimatförändringarna och anpassning till klimatförändringarna trädde i kraft 1 januari 2023 i den klimatdelegerade akten. För verksamheten skogsbruk definieras fem tekniska granskningskriterier (se faktaruta) för hur de två första miljömålen: begränsning av klimatförändringar och anpassning till klimatförändringar ska uppfyllas. För att uppfylla EU:s taxonomiförordning ska skogsföretag bidra väsentligt till något av de två första miljömålen: begränsning av klimatförändringar eller anpassning till klimatförändringar, uppfylla tillhörande fem tekniska granskningskriterier, samt inte orsaka betydande skada på något av de sex miljömålen.

Vilka skogsföretag ska redovisa enligt EU:s taxonomiförordning?

Alla företag som ska upprätta en hållbarhetsredovisning enligt direktivet om icke finansiell redovisning (Non financial reporting directive, NFRD), ska redovisa enligt förordningen. Dock är inte NFRD tillräckligt omfattande för att företag ska kunna inkludera EU:s taxonomiförordning i hållbarhetsredovisningen. År 2024 ersattes NFRD av det nya direktivet (Corporate sustain-

¹Med minimiskyddsåtgärder menas företags agerande för att säkerställa att den ekonomiska verksamheten bedrivs i enlighet med OECD:s riktlinjer, FN:s vägledande principer och mänskliga rättigheter.

Tekniska granskningskriterier för verksamheter inom skogsbruk som specificeras i EU:s taxonomiförordning. Dessa är:

- 1. Skogsbruksplan.** Den skogliga verksamheten bedrivs i ett område som omfattas av en skogsbruksplan som omfattar en period på 10 år eller mer.
- 2. Klimatnyttoanalys.** Den ska upprättas för innehav av mer än 13 hektar. Den ska visa att nettobalansen av utsläpp och upptag av växthusgaser som verksamheten ger upphov till under en 30 årsperiod är lägre än ett referensscenario. Referensscenario motsvarar nettobalansen i området vid oförändrade förhållanden utan att verksamheten äger rum (business-as-usual).
- 3. Garanti för permanens.** Skogens status garanteras i enlighet med nationell lagstiftning i det område där verksamheten varaktigt äger rum.
- 4. Revision.** Inom två år efter att verksamheten inleds och därefter vart tionde år ska det kontrolleras huruvida verksamheten lever upp till att väsentligt bidra till det första miljömålet, begränsning av klimatförändringarna, och inte orsakar betydande skada på något av de sex miljömålen.
- 5. Gruppbedömning.** Skogsföretags förenlighet med att väsentligt bidra till ett eller flera av miljömålen och inte orsaka betydande skada får kontrolleras på två olika sätt: antingen på nivån för ursprungsområdet för skogsråvaran (t ex geo-gra fiskt avgränsat avgränsat område) eller på nivån för en grupp av företag som anses tillräckligt homogena för att verksamhetens hållbarhet ska kunna bedömas (t ex mindre skogsägare).

nability reporting directive, CSRD), vilket bland annat omfattar fler företag som behöver upprätta en hållbarhetsredovisning. Redovisningen omfattar just nu de två första av EU-taxonomiförordningens sex miljömål och ska tillämpas från och med 1 januari 2023 och redovisas 2024. De resterande fyra miljömål förväntas implementeras senare.

Hur ställer sig skogssektorn till EU:s taxonomiförordning idag?

Intervjuer med fem företag inom skogssektorn visar att det finns en stor variation i hur långt företagen kommit med att implementera EU:s taxonomiförordning. I skogssektorn förekommer olika strategier för att ta sig an ramverket och de tekniska granskningskriterierna. En del är föregångare och har valt att jobba mycket med EU:s taxonomiförordning och påbörjat arbetet med de tekniska granskningskriterierna. Andra har valt att vara mer avvaktande och inväntar formella krav och standardisering. Det finns också olika inställning till EU:s taxonomiförordning. Skogsföretag som kommit långt i implementeringen är i överlag mer positiva. Inget av företagen i studien vill dock frivilligt redovisa enligt förordningen utan inväntar formella redovisningskrav.

Trots att målet med EU:s taxonomiför-

ordning är att gynna företags hållbarhetsarbete råder det delade meningar inom skogssektorn om förordningen verkligen kommer att bidra till att uppfylla företagens egna hållbarhetsmål. En del av de intervjuade skogsföretagen anser sig redan vara hållbara och därför är behovet av EU:s taxonomiförordning låg.

Problematik med EU:s taxonomiförordning

I intervjuerna pekar skogsföretagen på flertalet problem med ramverket som innebär att det inte kommer att fungera. Ett problem är att verksamheter som tillverkar skogliga produkter inte omfattas av EU:s taxonomiförordning vilket leder till att många av skogssektorns företag inte inkluderas i ramverket och således inte bedöms vara miljömässigt hållbara verksamheter enligt EU:s taxonomiförordning. Ytterligare ett problem som identifieras i intervjuerna är att ramverket tagits fram för snabbt och således inte blivit helt genomtänkt. Att EU:s taxonomiförordning inte tar hänsyn till att Europas skogar har olika geografiska förutsättningar och skogsbrukets långa omloppstider, för att exempelvis mäta kolinlagring och utsläpp, är också problematiskt.

Trots att riktlinjer finns för hur EU:s taxonomiförordning och de tekniska granskningskriterierna ska implementeras i skogsbruket lyfter några av de

intervjuade skogsföretagen fram att ramverket är öppet för tolkning medan andra uppfattar ramverket som tydligt.

Slutligen påpekar några av de intervjuade problematiken med att alla skogsägare som har mer än 13 hektar ska upprätta en klimatnyttoanalys. Det ställer höga krav på skogsägare och det medför dessutom en orimlig mängd administrativt arbete för privata skogsägare.

Vad finns det för anpassningsbehov inom skogssektorn?

Baserat på de intervjuade i studien behöver skogssektorn fortsätta sitt arbete med anpassning till EU:s taxonomiförordning. Under redovisningsåret 2024 ska fler företag upprätta en hållbarhetsredovisning inom vilken de ska uppfylla de tekniska granskningskriterierna. Målet är att uppfylla något av de två första miljömålen för verksamheter som räknas till skogsbruk nämligen begränsning av och anpassning till klimatförändringar. För skogssektorns möjligheter att anpassa sig till kraven i EU:s taxonomiförordning krävs att:

- hållbarhetsredovisningen och dess standarder utvecklas, så att de även omfattar kriterierna för att anses vara miljömässigt hållbara enligt EU:s taxonomiförordning. Redovisningen år 2024 ska ske enligt det nya direktivet, 'corporate sustainability reporting

directive', vilket ersätter direktivet om icke finansiell redovisning och kommer omfatta fler företag som behöver upprätta en hållbarhetsredovisning. Det uppfattas som positivt av skogssektorn då det blir lättare att marknadsföra företaget som hållbart samtidigt som jämförelser mellan företag underlättas.

- klimatnyttoanalyser upprättas. En del av de tekniska granskningskriterierna uppfylls redan då skogssektorn i regel har skogsbruksplaner, men det finns ett behov av att ta fram en klimatnyttoanalys för att kunna uppfylla alla tekniska granskningskriterier. Här har företagen i skogssektorn kommit olika långt.
- finansieringsmöjligheterna av att följa EU:s taxonomiförordning förtydligas. Flera inom skogssektorn påpekar att banksektorn behöver förtydliga vad som krävs och hur

finansiella sektorn kommer att stödja intentionerna i EU:s taxonomiförordning.

- skogliga produkter i framtiden kan omfattas av EU:s taxonomiförordning vilket leder till att större del av skogssektorn inkluderas i ramverket. Detta behöver dock ses över. Exempelvis behövs kriterier för produktionsprocessen och slutprodukter från massa- och pappersindustrin. Om EU:s taxonomiförordning inte innehåller det i framtiden finns en risk att skogsföretag tappar intresse för att arbeta med förordningen.
- det utvecklas gemensamma tolkningar av ramverket. Genom samarbete kan skogssektorn tillsammans tolka hur EU:s taxonomiförordning implementeras och hanteras.
- det tas fram tekniska granskningskriterier för de fyra sista miljömålen. Endast de två första miljömålen

har tekniska granskningskriterier i dagsläget. För de övriga fyra kan flera delar av skogliga värdekedjan inkluderas tillsammans med skogliga produkter.

Slutsatser

Det finns en stor variation inom skogssektorn när det gäller arbetet med EU:s taxonomiförordning, hur den tolkas och implementeras i företags hållbarhetsredovisning. Flera av de intervjuade i skogssektorn är tveksamma till ramverket och anpassar sig bara till tydliga krav och bidrar inte frivilligt till ramverket. Det saknas även finansiella incitament och tydlighet från banksektorn för att veta hur investeringar i miljömässigt hållbara verksamheter kommer att premieras och på så sätt kunna rikta om det finansiella flödet. EU:s taxonomiförordning behöver fortsätta utvecklas för att fungera inom verksamheter i skogssektorn, särskilt för att inkludera skogliga produkter.

Ämnesord EU:s gröna giv, hållbara finansieringar, policyrespons, skogsföretag

>> Läs mer

Grele, E (2023). Skogssektorns anpassning till EU taxonomin. (Examensarbete 49) Sveriges lantbruksuniversitet. Jägmästarprogrammet.

<https://stud.epsilon.slu.se/18966/>.

Document 52019DC0640 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, Rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. Den europeiska gröna giv

COM/2019/640 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>

EU:s gröna giv

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640>

Författare

Ellinor Grele

Jägmästare

[Epost: grele.ellinor@gmail.com](mailto:grele.ellinor@gmail.com)

Camilla Widmark

Docent vid institutionen för

skogsekonomi

90183 UMEÅ

[Epost: camilla.widmark@slu.se](mailto:camilla.widmark@slu.se)

Fakta skog

ISSN: 1400-7789. Produktion: SLU, Fakulteten för skogsvetenskap 2025

Ansvarig utgivare: goran.ericsson@slu.se.

Redaktör: yva.melin@slu.se.

Layout: grafiskservice@slu.se.

Illustratör: Fredrik Saarkoppel, Kobolt Media AB.

DOI: <https://doi.org/10.54612/a.2k0milfkbc>

